

Chiritoiu: Trebuie sa ajungem la o normalizare a pietei de energie; sunt lucruri care trebuie îmbunatatite pe piata de echilibrare

Normalizarea pietei de energie trebuie sa aiba loc, nu putem sa o tinem cu plafonarea asta la infinit, însa mai întâi trebuie sa stim pe cine vrem sa protejam în continuare si sa facem câteva reglaje la piata, astfel încât ea sa functioneze mai bine, a declarat, joi, presedintele Consiliului Concurentei, Bogdan Chiritoiu, într-o conferinta de presa.

"Trebuie sa ajungem la o normalizare a pietei, nu putem sa o tinem în plafonarea asta la infinit, dar, înainte de a reveni la normal, trebuie sa avem lucrurile astea stabilite: pe cine vrem sa protejam în continuare si sa facem câteva reglaje la piata ca ea sa functioneze mai bine de cum a functionat în trecut", a spus Chiritoiu.

În opinia acestuia, cele mai multe probleme pe zona de energie deriva din reglementare, nefiind cauzate de mecanismul de plafonare-compensare a facturilor de energie.

"Noi monitorizam ce se întâmpla pe energie, ne uitam la ce se întâmpla pe energie si avem investigatii deschise. Avem o investigatie deschisa împotriva fostului Enel, actualul PPC, unde suspiciunea este ca a îngreunat mutarea clientilor spre Hidroelectrica. La genul asta de practici ne uitam si la ceilalti distribuitori, dar investigatie avem deschisa numai împotriva PPC în momentul de fata. De asemenea, avem cazuri transmise de ANRE. ANRE ne-a transmis unele suspiciuni ale lor privind comportamente pe tranzactiile de energie. Deci, si la asta ne uitam, la ce ne-a transmis ANRE. Dar grosul problemelor pe zona de energie vine de la reglementare, nu ca avem aceasta plafonare. Ori, aici, eu nu stiu exact ce va face Guvernul. Și cred ca nici operatorii din piata nu sunt foarte lamuriti", a explicat seful de la Concurenta.

El este de parere ca lucrurile trebuie îmbunatatite pe piata de echilibrare si ar putea fi introdusa temporar chiar si o plafonare.

"Parerea institutiei - si a mea personala - este ca sunt lucruri care trebuie îmbunatatite pe piata de echilibrare. Deci, vedem de asta vara probleme care persista pe zona de echilibrare, preturi mari pe zona de echilibrare. Am avut o investigatie împotriva Hidroelectrica acum câtiva ani, la sugestia ANRE. Credem acum ca sunt probleme în special legate de modul cum e reglementata piata, nu neaparat de comportamente ilegale. Poate vom gasi si comportamente ilegale pe piata, nu exclud asta. Ce am recomanda noi si, dintr-o discutie cu ANRE înțeleg ca am putea sa eliminam preturi foarte mari, pe cei care vor o cantitate foarte mica, dar vin la un pret foarte mare, am putea sa nu-i luam în calculul pretului de închidere a pietei, ceea ce ar fi o varianta. Eu spun 'domnule, ca la patinaj, daca va gânditi'. Notele alea, cea mai mica si cea mai mare, se exclud si se face media. Ceva în genul asta s-ar putea face si la stabilirea pretului pe piata de echilibrare. Sau, în disperare, putem sa introducem chiar o plafonare. Avem plafonat RCA-ul, avem plafonat adaosul la alimente, putem sa introducem temporar si o plafonare aici, daca nu gasim alta varianta", a sustinut Bogdan Chiritoiu.

Revenind la piata de energie în general, presedintele Consiliului spune ca masurile exceptionale de compensare-plafonare a facturilor de energie ar trebui retrase, întrucât preturile s-au stabilizat.

"Am vorbit de piata de echilibrare, acum ajungem la piata larga. Ea trebuie sa ajunga sa functioneze normal, fara interventia asta care a fost necesara în momentul de criza, când a crescut mult pretul gazului si a crescut ca atare pretul electricitatii. Când Rusia se pregatea sa invadeze si apoi când a invadat Ucraina, va aduceti aminte, cu câteva luni înainte de invazie a redus livrarile de gaze catre Europa. Dar cresterile pe energie au intervenit în momentul în care Rusia nu a mai livrat gaze în Europa, n-a mai livrat pe pietele spot, au crescut preturile la gaz,

dupa care, crescând preturile la gaz, au crescut preturile la electricitate, caci gazul în buna masura da pretul de piata al electricitatii. Apoi a venit razboiul, deci cu atât mai mult efectul asta. Șocul asta a trecut acum. Preturile sunt stabilizate la nivel european, si-au revenit la nivelul dinainte de razboi, oricum nu mai sunt atât de mari si atunci masurile astea exceptionale cu care a trebuit sa vina statul în momentul socului ar trebui retrase. De doua lucruri trebuie sa ne asiguram. Guvernul spune corect 'Trebuie sa avem grija de cei vulnerabili si trebuie sa definim care sunt vulnerabilii din punct de energetic pe care vrem sa-i ajutam'. Ce as spune, însa, este ca trebuie sa ne uitam si la impactul asupra industriei si la pretul electricitatii si la gaze si avem o serie de masuri pentru a-i ajuta pe cei care consuma mult electricitate", a transmis el.

Chiritoiu a admis ca sunt companii care nu platesc integral pretul la certificate verzi, certificatele de emisie de CO2, deci exista unele avantaje pentru marii consumatori de electricitate. De asemenea, Guvernul vrea sa extinda lista, astfel încât de aceste avantaje sa beneficieze mai multe companii.

"Doi, de vazut daca reusim sa reducem suficient pretul energiei, în acest fel ca sa ramâna competitive companiile din România, atât pe piata europeana, cât si pe piata internationala. Problema nu e numai a noastra, e problema întregii Europe ca avem energie mai scumpa decât restul lumii - avem de 2-3 ori mai scumpa decât restul lumii - si trebuie sa concuram totusi. Otelul nostru trebuie sa concureze cu otelul celorlalti si aluminiul nostru cu aluminiul celorlalti. Deci, vulnerabilii persoane fizice, dar si vulnerabilii industriali", a mentionat acesta.

O alta problema ridicata de seful autoritatii de concurenta a fost insuficienta masurilor de reglementare a pietei, respectiv faptul ca pe piata de electricitate se pot face lucruri pe care "n-ai voie sa le faci pe bursa".

"Ce spunem noi si nu cred ca spun altii este ca nici masurile de reglementare a pietei nu erau suficiente. De exemplu, faptul ca pe piata de electricitate poti sa faci lucruri pe care n-ai voie sa le faci pe bursa, pe piata de electricitate poti sa vinzi electricitate pe care tu n-o ai. Asta pe alte piete n-ai avea voie sa o faci, dar la electricitate pot sa fac. Eu pot sa promit ca vând ceva ce nu am. Nu ma verifica nimeni daca spun ca o sa-ti dau nu stiu câti megawati la anul. Nu ma verifica nimeni daca am acei megawati, ca eu îi produc sau ca am un contract, ca i-am cumparat de la cineva. Și, cuplat cu sanctiunile reduse care exista pentru încalcare contractelor, ce-am vazut? Am vazut acum câtiva ani, când furnizorilor nu le-a convenit pretul din contracte, ce au facut? Promit ca vând la un pret si când se apropie scadenta o sa cumpere pe piata spot. Daca au avut noroc si pe piata spot pretul e mai mic decât în contractul lor, cumpara pe spot si vând clientului. Daca, dintr-un motiv sau altul, pariul asta n-a iesit bine si, pe piata spot, pretul e mai mare, atunci își denunta contractele si își lasa clientii cu ochii în soare. Asta s-a întâmplat cu producatorii industriali acum câtiva ani si s-a întâmplat cu casnicii în momentul când a început criza. Și asta spunem noi. N-ar trebui sa permitem lucrurile astea. Când promiti ca vinzi ceva, trebuie sa dovedesti cumva ca mare parte, nu tot, dar mare parte din ce vinzi ai. Sau ca ai bani sa platesti penalitati daca nu-ti respecti contractul. Varianta asta ca îmi fac o firma fara active - ca sa fii trader, furnizor n-ai nevoie de foarte multe active, foarte mult capital - si atunci poti cu usurinta, daca a mers prost închid firma, ca fac alta", a explicat Bogdan Chiritoiu.

În ceea ce priveste datoriile acumulate de furnizorii de energie în urma mecanismului de plafonare-compensare, care se ridica la câteva miliarde de lei, Chiritoiu a transmis ca "înțeleg ca prin buget acum se rezolva. Am avut acea întâlnire informala ieri si pareau mai zâmbitori cei din energie. Nu mai era Valea Plângerii, ca de obicei".